

Klinikai onkológia - propedeutika

Prof.Sréter Lídia
SE ÁOK II.Belklinika

Az onkológia jelentősége

- 2. leggyakoribb halálok: malignus betegség
- 400/100.000 új megbetegedés évente
- Minden második betegnél ez lesz a halálok is

- A daganatos megbetegedések 50%-a meggyógyítható

Gyakori daganatok

- Férfi

Tüdő

Vastagbél

Prostata

gyomor

máj

- Nő

- Emlő

- Vastagbél

- Tüdő

Cytoszt.kezeléssel gyógyítható rosszindulatú betegségek:

- choriocarcinoma
- ALL
- Hodgkin-kór
- NHL
- hererák
- ovariumrák
- Wilms tumor
- embr.rhabdomyosarcoma
- Ewing-sarcoma
- AML

Lényeges élettartam-növekedés

- emlőrák
- CML
- CLL
- NHL
- myeloma
- kissejtes tüdőrák
- endometriális cc.
- prostatarák
- neuroblastoma
- fej-nyak-rákok

Etiológia

- 1.Kb. tumoroknál az incidenciát genetikus tényezők befolyásolják
- 2.Életstílus - bevándorlók “felveszik” a befogadó ország gyakori tumorait
 - prostatacc USA/Japán
 - USA-ban élő japánok
- Carcinogén anyagok - carcinogen 96
 - valószínűleg 57
 - lehetséges 215
 - bizonytalan 458
 - valószínűleg nem 1
- Humán carcinogének – jellemző célszerv

- Életszínvonal:

- szegénység: cervix, oesophagus, máj, szájüreg
- gazdagság: emlő, prostata, colon, tüdő

- nincs különbség: gyomor

- Hepatocellularis cc. - összesen tu %-a

■	USA	1
■	Dél-afrika	12
■	Kína	10

- oka: HBV (Ny-Afrika, Kína, Ázsia: 10%, Európa: HCV
aflatoxin B1 (mogyoró, rizs, kukorica))

- -UK doctors study - átl. 8 évet veszít az életéből, aki dohányzik
- -Németországban a rákok 38%-a dohányzással kapcsolatos
- tüdő
- szájüreg
- pharynx
- larynx
- vese
- oesophagus
- pancreas
- hólyag

■ oktatás-tanulás (év)	■ % USA polgár napi fogyasztása		
	■ alkohol	■ cigaretta	■ hús
■	> 3,5oz	> 20	>1 adag
■ 11	25	24	65
■ 12	21	15	57
■ 13-16	17	19	48
■ 17>	12	13	37

■ Philip Morris nyeresége évente 1 1/2 x nagyobb, mint a WHO költségvetése

Genetikailag determinált daganatok

- Familiáris polyposis coli
- Gardner sy
- Haemochromatosis
- Hyperkeratosis
- Herediaer pancreatitis
- Fibrocystikus dysplasia
- Gonád dysgenesis
- Von Hippel-Lindau
- Neurofibromatosis
- Werner syndroma
- Cowden sy
- Agammaglobulinaemia
- Wiskott-Aldrich sy
- Blum sy
- Fanconi sy
- Multiplex cystosis

Carcinogenesis

- Onkogének és protoonkogének
- Onkogének aktiválása
- Onkogén termékek
- Az onkogének hatása a tumorsejtekre
- Érzékenység és szuppresszor gének
- Chromosoma anomáliák
- Egyéb
 - Immun surveillance
 - Immun escape genes
 - Metastatic genes

Malignus fenotípus

- Differenciálódási stop – csak prolif. lehetőség
 - Fenotípus változás
 - Invasio
 - Angiogenesis
 - Nyirokcsomó részvétel
 - Metasztatizálás
 - Tumorsejtkinetika – diagnózis idején: 10Giga
tumorsejt
 - Tumorheterogenitás
 - differenciálódás

I. Daganatok általános, nem specifikus tünetei

- Fogyás, gyengeség, vérszegénység, hőemelkedés
- TNF- α , IL-1b, paraneoplasztikus sy?
- „I don't know what I am looking for
That's what makes the search so exciting”
(A. Brilliant)

II. Lokális tünetek

- A, Primer lokalizáció
 - Köhögés, vérköpés
 - Gyomorvérzés
 - Véres székürítés, haematochesia
 - Tapintható csomó az emlőben, behúzódtott emlőbimbó
 - Rekedtség
 - Vértelés
 - Székürítési habitus megváltozása
 - Fájdalom
- B, Metasztázis
 - Ascites
 - Pleurális folyadékgyülem
 - csontfájdalom

III. Paraneopláziás szindrómák

1. Tumoros cachexia
2. Endokrin paraneopláziás szindrómák, pl. hypercalcaemia
3. Neurológiai paraneopláziás szindrómák, pl. myasthenia gravis
4. Haematológiai paraneopláziás szindrómák
 - Cytosisok, pl. veserák
 - cytopeniák, pl. Anaemia
 - Thromboemboliák
5. Dermatológiai paraneopláziás szindrómák, pl. acanthosis nigricans
6. Renális paraneopláziás szindrómák: nephrosis pl
7. Gastrointestinális paraneopl: hányinger, fogyás
8. Egyéb: laktát acidózis, hyperlipidaemia, hypertonia

Acanthosis nigricans

Sweet szindróma

Malignus betegség diagnózisa

- Tünetek miatt elkezdett kivizsgálás
 - Általában előrehaladottabb betegség esetén jelentkeznek csak a klinikai tünetek:
 - 10Giga sejtnél
- Szűrővizsgálattal diagnosztizált primer tumor
 - korai stádiumban diagnosztizálva nagyobb arányú gyógyulási lehetőség
 - =szekundaer prevenció

Malignus betegség diagnóza

1. ANAMNÉZIS

2. FIZIKÁLIS VIZSGÁLAT

- Emlővizsgálat, rektális vizsgálat,
- Nyirokcsomók, bőrjelenségek

3. LABORATÓRIUMI LELETEK

- Sü, vérkép, májspec. Enzymek, AP,LDH
- Tumormarkerek (AFP, hCG, PSA)
- Molekulárbiológiai módszerek

4. KÉPALKOTÓK

- UH, RTG, CT, MR, PET, endoscopia,

5. SZÖVETANI vizsgálat: nem cytológia! HISTOLÓGIA – elengedhetetlen

Stádium megállapítása

- Primaer tumor kiterjedése: preoperatív és pathológiai
- Regionális nyirokcsomók megítélése: műtéti preparátumból
- Távoli metasztázisok: UH, CT, MR, PET/CT
- TNM rendszer: klinikai és pathológiai besorolás - therápiás tervet ennek alapján készíti el az onkológiai bizottság : sebészeti-, klinikai onkológiai - és sugárkezelés

